

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ
ОДЛУКА
У ВЕЗИ СА ДОПУШТЕНОШЋУ

представке број 16231/07
Ненад ВИДАКОВИЋ
против Србије

Европски суд за људска права (Друго одељење), 24. маја 2011.
Године на заседању Већа у саставу:

Françoise Tulkens, *председник*,
David Thór Björgvinsson,
Dragoljub Popović,
Giorgio Malinverni,
András Sajó,
Guido Raimondi,
Paulo Pinto de Albuquerque, *судије*,

и Stanley Naismith, *Секретар Одељења*,

У вези са горе наведеном представком која поднета 27. марта 2007.
године,

После већања, доноси следећу одлуку:

ЧИЊЕНИЦЕ

1. Подносилац представке, г. Ненад Видаковић, је држављанин Србије рођен 1956. године и живи у Београду.

А. Околности предмета

2. Релевантне чињенице предмета, како су их странке изнеле, могу се сумирати како следи.

1. Парница за накнаду штете у вези са аутомобилом подносиоца представке

3. Подносилац представке је 21. јуна 2002. године оставио аутомобил у радионици за поправке, ради поправке. Механичар, запослен у наведеној радионици, касније је изазвао саобраћајну несрећу док је возио возило подносиоца представке.

4. Подносилац представке је 24. септембра 2002. године због тога поднео захтев Општинском суду у Ивањици, тражећи накнаду претрпљене материјалне штете.

5. Општински суд је 19. новембра 2003. године донео делимичну пресуду у корист подносиоца представке. Ова пресуда је касније постала правоснажна.

6. Општински суд је 19. јануара 2004. године: (i) пресудио против подносиоца представке у вези са преосталим делом његовог захтева; (ii) наложио подносиоцу представке да плати односне судске трошкове; и (iii) наложио једном од двојице тужених да надокнаде судске трошкове у вези са делимичном пресудом од 19. новембра 2003. године.

7. Окружни суд у Ужицу је 20. априла 2004. године укинуо ову пресуду у тачкама (i) и (ii), али је потврдио налог под тачком (iii).

8. Општински суд је 27. октобра 2005. године пресудио делимично у корист подносиоца представке.

9. Окружни суд је 20. јуна 2006. године укинуо ову пресуду по жалби.

10. Општински суд је 5. новембра 2008. године пресудио делимично у корист подносиоца представке. Тиме је туженима наложио да заједно плате: (i) 45.154 динара за штету, плус затезна камату од 20. октобра 2008. године; и (ii) 42.377,24 динара за настале судске трошкове (тј. у то време отприлике укупно 1.000 евра, плус затезна камата).

11. Виши суд у Ужицу је 8. фебруара 2010. године, као суд који сада поступа као надлежан суд друге инстанце, потврдио ову пресуду по жалби и она је тиме постала правоснажна. У спису предмета нема ништа што би указало да износи додељени подносиоцу представке нису плаћени, а сам подносилац представке лично није ставио никакву примедбу с тим у вези.

2. Одлука Уставног суда и односни поступци после тога

12. Подносилац представке је 8. јануара 2008. године поднео жалбу Уставном суду, жалећи се на дужину горе наведеног парничног поступка.

13. Уставни суд је 22. децембра 2009. године утврдио да је подносилац представке заиста претрпео повреду његовог „права на суђење у разумном року“, и наложио надлежним судовима да спорни поступак закључе што је пре могуће. Суд је додатно саопштио да подносилац представке има право на накнаду тражене нематеријалне штете, у складу са чланом 90. Закона о Уставном суду (види став 23. у даљем тексту).

14. Изгледа да ова одлука није уручена подносиоцу представке до 26. фебруара 2010. године.

15. Почетком маја 2010. године адвокат подносиоца представке је поднео захтев Комисији за накнаду штете. Притом он се ослонио на одлуку Уставног суда и тражио 350.000 динара на име накнаде (види став 23., чл. 89 и 90. у даљем тексту).

16. Адвокат подносиоца представке је 12. марта 2010. године доставио још један поднесак Комисији за накнаду штете, наводећи да је у ранијем захтеву направио грешку. Он је заправо тражио износ од 3.500.000 динара (у то време приближно 35.000 евра).

17. Подносилац представке је 22. јуна 2010. године лично тражио укупан износ од 8.033.542 динара (у то време приближно 77.300 евра) на рачун претрпљене материјалне и нематеријалне штете, али је истовремено понудио да прихвата задовољење са наведених 3.500.000.

18. Подносилац представке је у септембру 2010. године поднео захтев Основном суду у Пожеги, конкретно Судској јединици у Ивањици, констатујући да од Комисије за накнаду штете није добио одговор, због чега има право да покрене посебну парницу с тим у вези (види став 23., члан 90. у даљем тексту). Подносилац представке је тражио 4.000.000 динара (у то време приближно 40.000 евра) за претрпљену нематеријалну штету, плус затезну камату.

19. Комисија за накнаду штете је 14. октобра 2010. године понудила да подносиоцу представке исплати износ од 50.000 динара (у то време приближно 500 евра) за нематеријалну штету о којој је реч у одлуци Уставног суда.

20. Према информацијама из списка предмета, подносилац представке је одбио да узме овај износ, сматрајући га недовољним. Подносилац представке је даље остао при ставу да Комисија за накнаду штете није разматрала његов захтев раније пошто је очигледно имала проблема са запосленима.

Б. Релевантно домаће право

1. Устав Републике Србије из 2006. године (објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ – „Сл. гласник“ – број 98/06)

21. Члан 32. став 1. предвиђа, *inter alia*, да свако има право на правично суђење пред судом приликом одлучивања о његовим правима и обавезама.

22. Члан 170. предвиђа да се „уставна жалба може поднети против појединачних одлука или радњи државних органа или организација које врше поверена јавна овлашћења којима се крше или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајамчене Уставом, ако су друга правна средства за њихову заштиту већ исцрпљена или нису предвиђена.”

2. *Закон о Уставном суду (објављен у „Службеном гласнику РС“, број 109/07)*

23. Релевантне одредбе овог закона гласе:

Члан 7. став 1.

„Одлуке Уставног суда коначне, извршне и општеобавезујуће.“

Члан 82. ст. 1 и 2

„Уставна жалба може се изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

Уставна жалба може се изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року.“

Члан 83. став 1.

„Уставну жалбу може изјавити свало лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.“

Члан 84. став 1.

„Уставна жалба се може изјавити у року од тридесет дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње ... [у питању] ...“

Члан 89. ст. 2 и 3.

„Кад Уставни суд утврди да је оспореним појединачним актом, односно радњом, повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, поништиће појединачни акт, односно забраниће даље вршење или наредити вршење одређене радње и одредити да се уклоне штетне последице у одређеном року.

Одлука Уставног суда о усвајању уставне жалбе представља законску основу за тражење накнаде или уклањање других штетних последица пред андлежним органом, у складу са законом.“

Члан 90.

„... [Подносилац представке који је добио одлуку Уставног суда у своју корист] ... може да поднесе захтев за накнаду штете Комисији за накнаду штете, ради постизања споразума ... [о висини накнаде].

Ако захтев за накнаду штете не буде усвојен или по њему Комисија за накнаду штете не донесе одлуку у року од 30 дана од дана подношења захтева, подносилац уставне жалбе може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штете. Ако је постигнут споразум само у погледу дела захтева, подносилац уставне жалбе може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штете. Ако је постигнут споразум само за у погледу дела захтева, тужба се може поднети у погледу остатка захтева.

Актом министра надлежног за правосуђе одређује се састав Комисије из става 1. овог члана и ближе уређује њен рад.“

ПРИТУЖБЕ

24. Подносилац представке се није ослонио на одређену одредбу Конвенције. Он се у суштини, међутим, жалио због износа накнаде за штету додељеног у његову корист у вези са догађајем око његовог возила, као и због дужине поступка.

ПРАВО

25. Суд сматра да притужбе подносиоца представке, како су описане у горњем тексту, треба разматрати према члану 6. став 1. Конвенције која, у релевантном делу гласи како следи:

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на правичну ... расправу у разумном року пред ... судом, образованим на основу закона.“

А. У вези са дужином спорног поступка

26. Суд подсећа да статус жртве подносиоца представке, у оквиру значења члана 34. Конвенције зависи од чињенице да ли су домаћи органи признали, било изричито или прећутно, наводно кршење Конвенције и, ако је неопходно, обезбедили одговарајућу накнаду у вези са тим. Само када су ови услови испуњени, супсидијарна природа заштитног механизма Конвенције искључује разматрање представке (види *Cocchiarella против Италије* [ВВ], број 64886/01, став 71., ЕЦХР 2006-V; и *Cataldo против Италије* (одлука), број 45656/99, 3. јун 2004. године).

27. Суд, с тим у вези, констатује да је Уставни суд нашао да је право подносиоца представке на одлучивање о његовом захтеву у разумном року повређено (види став 13. у горњем тексту), чиме је повреда на коју се жали призната и, делотворно, задовољен први услов зацртан у пракси Суда.

28. Статус жртве подносиоца представке затим зависи од тога да ли је досуђена накнада адекватна и довољна у вези са правичним задовољењем предвиђеним чланом 41. Конвенције (види *Dubjaková против Словачке* (одлука), број 67299/01, 19. октобар 2004. године).

29. С тим у вези, Суд подсећа да се у предметима у вези са дужином поступка једна од карактеристика довољне накнаде којом се може

елиминисати статус жртве тужиоца односи на досуђени износ. Овај износ зависи посебно од карактеристика и делотворности правног средства. Стога су се, државе, као Србија, које су се одлучиле за правно средство осмишљено и да убрза поступак и да омогући накнаду, слободне да досуђују износе који – иако су нижи од износа које Суд досуђује – нису неоправдани (види *Cocchiarella protiv Италије* [ВВ], цитиран у горњем тексту, ст. 96, 97).

30. У конкретном предмету, Уставни суд је 22. децембра 2009. године, поред тога што је нашао повреду, наложио надлежним судовима да заврше спорни поступак што је пре могуће, али се разуме да ова одлука није уручена подносиоцу представке пре 26. фебруара 2010. године (види ст. 13 и 14. у горњем тексту). Уставни суд је даље саопштио да подносилац представке има право на тражену накнаду нематеријалне штете, у складу са чланом 90. Закона о Уставном суду (види став 23. у горњем тексту). Најзад, 14. октобра 2010. године, мање од четири месеца пошто је подносилац лично завршио са својим потраживањем пред тим судом, Комисија за накнаду штете је понудила исплату износа од 50.000 динара (у то време отприлике 500 евра), али је подносилац представке одбио да прими овај износ, сматрајући га недовољним (види ст. 17, 19 и 20. у горњем тексту).

31. Ако се вратимо на стварни износ додељен подносиоцу представке, Суд констатује да је накнада досуђена у конкретном предмету нижа у поређењу са износима досуђеним за упоредива кашњења у пракси Суда. Он би нагласио, с тим у вези, важност разумног износа правичног задовољења који се досуђује у домаћем систему да би се предметно правно средство сматрало делотворним према Конвенцији. Међутим, о томе да ли се досуђени износ може сматрати разумним, оцењује се у светлу свих околности предмета. Оне не обухватају само трајање поступка у одређеном предмету већ и висину досуђене накнаде у светлости животног стандарда у предметној држави, и чињеницу да се у домаћем систему накнада углавном досуђује и исплаћује брже него што би био случај ако о неком питању треба Суд да одлучи према 41. Конвенције.

32. У светлу материјала у спису и с обзиром на посебне околности предмета, укључујући и чињеницу да је Конвенција ступила на снагу у односу на Србију 3. марта 2004. године, Суд сматра да се износ досуђен подносиоцу представке може сматрати довољном и, према томе, одговарајућом накнадом за претрпљену повреду. У извођењу овог закључка, Суд је такође узео у обзир чињеницу да је у релевантном периоду захтев подносиоца представке више пута разматран у две судске инстанце и, што је од пресудног значаја, да је спорни поступак завршен за мање од два месеца после датума доношења одлуке Уставног суда. Најзад, у спису предмета нема ничега

што би указало да износи досуђени подносиоцу представке у овом поступку нису одмах исплаћени (види став 11. у горњем тексту).

33. Суд је, према томе, чак и под претпоставком да се од подносиоца представке није тражило да настави парнични поступак покренут у септембру 2010. године (види став 18. у горњем тексту), мишљења да он не може више да тврди да је „жртва“ у смислу значења члана 34. Конвенције наводне повреде свог права на суђење у разумном року. Произлази да је притужба у том смислу очигледно неоснована и да се мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3 и 4. Конвенције.

34. Најзад је поново потврђено да уставна жалба остаје, у начелу, правно средство које треба исцрпети, у смислу члана 35. став 1. Конвенције, само у односу на представке поднете од 7. августа 2008. године (види *Винчић и други против Србије*, број 44698/06 итд., став 51., 1. децембар 2009. године), а у односу на представке поднете раније, као што је предметна представка, свака накнада обезбеђена од стране Уставног суда се оцењује кроз призму да ли подносилац представке може и даље да се сматра жртвом у смислу значења члана 34.

Б. У вези са износом накнаде за штету досуђене подносиоцу представке у поступку које се тиче његовог возила

35. Суд подсећа да његова функција није да се бави чињеничним или правним грешкама које су наводно направили домаћи судови (види *García Ruiz против Шпаније* [ВВ], број 30544/96, став 28., ЕЦХР 1999-І; и *Cornelis против Холандије* (одлука), број 994/03, ЕЦХР 2004-V (изводи)), као што није ни жалбени суд – или, као што се понекад каже, „суд четврте инстанце“ – за ове судове (види, међу многим другим ауторитетима, *Kettache против Француске (број 3)*, 24. новембар 1994. године, став 44., серија А број 296-С; и *Melnychuk против Украјине* (одлука), број 28743/03, ЕЦХР 2005-ІХ).

36. Произлази да је овај део представке такође очигледно неоснован и да се, као такав, мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3 и 4. Конвенције.

Из тих разлога, Суд једногласно

Проглашава представку недопуштеном.

Stanley Naismith
Секретар

Françoise Tulkens
Председник